

[Hastrup.]

opførelse af tilstrækkelig gode og rummelige familieboliger. Boligmassens kvalitet bliver herved ringere, end det ellers ville have været tilfældet. Mulighederne for at flytte fra en mindre til en større, fra en ringere til en bedre bolig formindskes. Det er et forhold, som i det lange løb vil ramme alle boligøgende.

Dette er gang på gang blevet påpeget af mange byggesagkyndige og af andre medlemmer af det høje ting. Jeg kan her henvise til udtalelser af det ærede medlem fru Else-Merete Ross ved boliglovforslagets første behandling og til adskillige udtalelser af det ærede medlem hr. Finn Poulsen, senest i dagbladet B. T. for den 8. januar i år. Tiden tillader ikke at citere alle disse udtalelser; de giver imidlertid et klart udtryk for det ønskværdige i at komme væk fra areal- og prisgrænserne. Dette ønske har således en meget bred tilslutning i det høje ting, hvilket man skulle have formodet den højt-ærede boligminister ville have været rede til at respektere.

Det har imidlertid vist sig ikke at være tilfældet. Uden hensyn til de mange indvendinger og henstillinger har den højt-ærede boligminister nu udsendt en ny bekendtgørelse om regulering af byggevirk-somheden. De hidtil gældende begrænsninger opretholdes stort set uændrede i denne bekendtgørelse.

Arealgrænsen forhøjes ganske vist fra 110 m² til 130 m², men dette er i virkeligheden en skueret, fordi prisgrænserne fastholdes. Adskillige troværdige udtalelser synes at godtgøre, at det ikke er muligt at opføre boliger af rimelig standard og størrelse inden for de nævnte grænser. Dette gælder i hvert fald, så længe restriktionerne vedblivende hæmmer den frie konkurrence.

Bygherrer og håndværkere nødsages derfor til at opføre huse uden et udstyr, der svarer til dagens standard. Der spares på indbyggede skabe, køkkenborde, isolation eller fliser, der anvendes ringere kvaliteter af gulve og vinduer, ja, jeg har endog fået præsenteret eksempel på, at man sparer alle indvendige døre undtagen døren til toiletet. Kun det absolut fornødne kan således medtages. Grænserne er så snævre, at også selve råhuset berøres. Men besparelser er dyre, når de går ud over isolation, fundament

eller skelet i boliger, der jo normalt er en meget langsigtet investering.

I mange tilfælde har restriktionerne medført, at huse må opføres i to omgange, først til godkendelse, senere til brug. Det kan hverken være økonomisk forsvarligt eller arbejdskraftbesparende. Jeg har her et perspekt fra en af hovedstadsområdets ansete leverandører af parcelhuse. Det er udarbejdet før areal- og prisgrænserne af 10. april 1964. Som følge af disse grænser har leverandøren måttet ændre perspektet, det fremgår af et bilag, han har trykt til det. Grænserne hindrer ham i at udstyre husene på normal måde. Men så hedder det i leverandørens bilag:

„Alt det manglende udstyr m. v. kan lovligt indsættes umiddelbart efter, at huset er færdigt. Arbejdet med om ønsket at bringe typerne med det mindre udstyr op til vanlig standard påtager vi os også efter en tillægskontrakt. Det vil af de fleste anses for ønskeligt at indsætte i det mindste noget af det udtagne som f. eks. skabene.“

Altså så snart håndværkerne er færdige med husene, skal de til at tage fat igen. Det er resultatet af, at staten har villet spare arbejdskraft og rationalisere. Man opnår lige præcis det modsatte. Man fremtvinger simpelt hen en uøkonomisk anvendelse af arbejdskraften, og man hindrer en forsvarlig planlægning af de enkelte byggesager.

Dette kan hverken være rimeligt eller forstandigt, og det kan heller ikke være forstandigt at fremkalde tilstande, der er af en sådan art, at de efter udtalelser fremsat af en repræsentant for Danske Arkitekters Landsforbund, arkitekt Poul Erik Skriver, direkte opfordrer til, hvad han karakteriserer som småsvindel. Hvordan kontrolleres i øvrigt areal- og prisgrænserne? Hvad gør man i tilfælde af overtrædelser? Forlanger man huset nedrevet eller ombygget? Hvordan er retsreglerne på dette område, som jo berører mange mennesker?

For kort tid siden skrev tidsskriftet Byggeindustrien, at en total fjernelse af areal- og prisgrænser for enfamiliehuse utvivlsomt ville være det område, hvor regeringen ville kunne opnå den største sympati for de færreste penge. Jeg synes, regeringen skulle gribe chancen for at opnå denne sympati,